

Posudek vedoucího na diplomovou magisterskou práci

Bc. Emy Kordové

Megalitická kultura Menorky v rámci talayotské kultury

V úvodní části podává diplomandka přehled topografie ostrova, pojednává o vztahu mezi Malorkou a Menorkou ve starověku a shrnuje přehledně periodizaci tamních pravěkých kultur. Vlastní text začíná rozsáhlou kapitolou o navetách, ve druhé pak pojednává o talayotech. Třetí kapitola je věnována tzv. stupňovitému monumentu, čtvrtá taulovým svatyním a taulům, pátá obytným domům talayotské kultury a šestá kapitola shrnuje topografii osad talayotského období na Menorce. Výsledky resumuje stručný závěr, dále je v práci uveden seznam příloh a katalog diskutovaných staveb a osad s ilustracemi, mj. s autorčinými vlastními snímky.

O megalitických památkách Menorky zatím české práce neexistují, proto je užitečný první svého druhu přehled, založený na pečlivém studiu literatury a také na diplomandčině autopsii, neboť autorka Menorku navštívila a seznámila se s jejími památkami osobně. Diskutuje je podrobně, informuje o stavební technice a jejích specifikách, přináší i vlastní snímky z archeologických nalezišť a popis jejich současného stavu, když byly výzkumy skončeny a většina lokalit mezitím zvetšela a v době její návštěvy byly už také zarostlá subtropickou vegetací ostrova. Předložená práce by mohla být jakousi učebnicí daného tématu pro české studenty, nezdá se ovšem, že by přinesla něco nového proti pramenům a monografiím, ze kterých čerpala; chybí také zařazení do širší dimenze soboru megalitických kultur západního Středomoří. Srovnání s megalitickými kulturami Sardinie a s obdobami také na Korsice, Sicílii a v jižní Itálii by ukázalo podrobněji a zřetelněji specifičnost Balearských ostrovů a Menorky v užším smyslu, pokud by shromáždila více srovnávacího materiálu než ze svých lokálních předloh. Práce nemá skoro žádné bezprostřední stránkové citace a působí domem, jakoby jen shrnovala poznámky z přečteného. Autorka správně poukázala na vztahy k souboru španělských a jihofrancouzských kultur, které byly v lecčem podnětem k rozvoji civilizace doby bronzové na Menorce, ale mohla by také uvést souvislosti atlantského pobřeží Španělska a Portugalska s megalitickou kulturou Francie a Británie; navety připomenou tzv. long barrows, talayoty pak podobné konstrukce v Bretani i na Britských

ostrovech kombinující vertikálně postavené kameny s horizontálními v nadloží. Menší komory byly zřejmě – jako na jiných místech – spojeny s iniciačními rituály pro zasvěcené, otevřené stavby měly obvykle spojení se starověkou kosmologií a astrologií. Vztah k maltským chrámům, které jsou starší, je možný v širším slova smyslu, ale je zde přece jen mezi oběma velký časový hiát. Vztah k foinické a punské civilizaci je jen nadhozen, o balearských prakovnících mohla být aspoň zmínka. Problémem je i nízký počet stran práce, sotva dosahuje předepsaného počtu znaků, i když je tento nedostatek do jisté míry kompenzován velkým množstvím tabulek a ilustrací s průvodními texty.

Přes uvedené nedostatky lze shrnout, že základní otázky, které si položila, diplomandka zodpověděla, že jde bezpochyby o užitečný přehled pravěku Menorky pro českého čtenáře, který u nás nemá dosud obdoby, a že práci lze tedy doporučit k obhajobě..

V Praze dne 30. května 2011

Prof. PhDr Jan Bouzek, DrSc